

213. การประเมินการใช้เทคโนโลยีการผลิตและการปรับปรุงสภาพผลผลิต และราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในแหล่งปลูกสำคัญ

Assessment on Corn Production & Processing Technologies and Sale Prices from the Major Producing Areas

นันทวรรณ สโรบล สุรพงษ์ เจริญรัต กฤษศิริ กลั่นนุรักษ์

บทคัดย่อ

ในฤดูปลูกปี 2549 2550 และ 2551 ได้เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสำรวจตัวอย่างข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ นครสวรรค์ (15) ลพบุรี (20) สระแก้ว (5) เพชรบูรณ์ (15) และกาญจนบุรี (10) รวมแบบสำรวจตัวอย่างจำนวน 65 ราย จาก 5 จังหวัด เพื่อนำมาวิเคราะห์เชิงพรรณนาประเมินความคุ้มค่าการลงทุน สภาพความเสี่ยงของเกษตรกรจากความแปรปรวนด้านการผลิตและราคาของผลผลิตมันสำปะหลัง ผลการทดลองพบว่าในฤดูปลูกปี 2549 ถึง 2551 รวมจำนวน 2 ปี ในเขตจังหวัดนครสวรรค์ รวมจำนวน 15 ราย พบว่ามีต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เฉลี่ย 2,932.05 บาท/ไร่ ได้ผลผลิตเฉลี่ย 939.20 กก./ไร่ ราคาขายเฉลี่ย 4.43 บาท/กก. รายได้รวมเฉลี่ย 4,081.66 บาท/ไร่ กำไรเฉลี่ย 1,149.59 บาท/ไร่ ผลผลิตค้ำคูณเฉลี่ย 525.25 กก./ไร่ และราคาค้ำคูณเฉลี่ย 3,122.43 บาท/ตัน จากสัดส่วน (%) ของต้นทุนการผลิตพบว่า การเตรียมดินมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 711.16 บาท/ไร่ (24.25%) ค่าเมล็ดพันธุ์และค่าแรงปลูก 213.61 บาท/ไร่ (7.28%) ค่าปุ๋ย 753.00 บาท/ไร่ (25.68%) ค่ากำจัดวัชพืช 159.71 บาท/ไร่ (5.45 %) ค่าเก็บเกี่ยวและค่าขนย้าย 1,094.57 บาท/ไร่ (37.33%) และในฤดูปลูกปี 2550 ถึง 2551 รวมจำนวน 2 ปี ในเขตจังหวัดลพบุรี รวมจำนวน 20 ราย พบว่ามีต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เฉลี่ย 2,089.89 บาท/ไร่ ได้ผลผลิตเฉลี่ย 914.80 กก./ไร่ ราคาขายเฉลี่ย 4.98 บาท/กก. รายได้รวมเฉลี่ย 4,081.50 บาท/ไร่ กำไรเฉลี่ย 1,991.61 บาท/ไร่ ผลผลิตค้ำคูณเฉลี่ย 445.00 กก./ไร่ และราคาค้ำคูณเฉลี่ย 2,778.78 บาท/ตัน จากสัดส่วน (%) ของต้นทุนการผลิตพบว่า การเตรียมดินมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 716.61 บาท/ไร่ (34.29%) ค่าเมล็ดพันธุ์และค่าแรงปลูก 234.99 บาท/ไร่ (11.24%) ค่าปุ๋ย 388.37 บาท/ไร่ (18.58%) ค่ากำจัดวัชพืช 150.55 บาท/ไร่ (7.20 %) ค่าเก็บเกี่ยวและค่าขนย้าย 549.36 บาท/ไร่ (26.29%) ส่วนที่จังหวัดสระแก้วในฤดูปลูกปี 2550 รวมจำนวน 5 ราย พบว่ามีต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เฉลี่ย 2,743.90 บาท/ไร่ ได้ผลผลิตเฉลี่ย 1,246 กก./ไร่ ราคาขายเฉลี่ย 3.84 บาท/กก. รายได้รวมเฉลี่ย 4,864.00 บาท/ไร่ กำไรเฉลี่ย 2,478.82 บาท/ไร่ ผลผลิตค้ำคูณเฉลี่ย 692.00 กก./ไร่ และราคาค้ำคูณเฉลี่ย 2,202.07 บาท/ตัน จากสัดส่วน (%) ของต้นทุนการผลิตพบว่า การเตรียมดินมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 540.00 บาท/ไร่ (19.68%) ค่าเมล็ดพันธุ์และค่าแรงปลูก 290.60 บาท/ไร่ (10.59%) ค่าปุ๋ย 938.10 บาท/ไร่ (34.19%) ค่ากำจัดวัชพืช 157.2 บาท/ไร่ (5.73 %) ค่าเก็บเกี่ยวและค่าขนย้าย 818.00 บาท/ไร่ (29.81%) สำหรับจังหวัดเพชรบูรณ์ในฤดูปลูกปี 2551 รวมจำนวน 15 ราย พบว่ามีต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เฉลี่ย 2,271.62 บาท/ไร่ ได้ผลผลิตเฉลี่ย 632.00 กก./ไร่ ราคาขายเฉลี่ย 6.05 บาท/กก. รายได้รวมเฉลี่ย 3,825.00 บาท/ไร่ กำไรเฉลี่ย 1,553.38 บาท/ไร่ ผลผลิตค้ำคูณเฉลี่ย 375.00 กก./ไร่ และราคาค้ำคูณเฉลี่ย 3,594.33 บาท/ตัน จากสัดส่วน (%) ของต้นทุนการผลิตพบว่า การเตรียมดินมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 844.09 บาท/ไร่ (37.16%) ค่าเมล็ดพันธุ์และค่าแรงปลูก 227.33 บาท/ไร่ (10.00%) ค่าปุ๋ย 593.87 บาท/ไร่ (26.14%) ค่ากำจัดวัชพืช 305.33 บาท/ไร่ (13.44 %) ค่าเก็บเกี่ยวและค่าขนย้าย 301.00 บาท/ไร่ (13.25%) ที่จังหวัดกาญจนบุรีในฤดูปลูกปี 2551 รวมจำนวน 10 ราย พบว่ามีต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เฉลี่ย 3,537.50 บาท/ไร่ ได้ผลผลิตเฉลี่ย 1,200.00 กก./ไร่ ราคาขายเฉลี่ย 5.00 บาท/กก. รายได้รวมเฉลี่ย 6,000.00 บาท/ไร่ กำไรเฉลี่ย 2,462.50 บาท/ไร่ ผลผลิตค้ำคูณเฉลี่ย 707.00 กก./ไร่ และราคาค้ำคูณเฉลี่ย 2,947.92 บาท/ตัน จากสัดส่วน (%) ของต้นทุนการผลิตพบว่า การเตรียมดินมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 1,380.00 บาท/ไร่ (39.01%) ค่าเมล็ดพันธุ์และค่าแรงปลูก 80.00 บาท/ไร่

(2.26%) ค่าปุ๋ย 527.50 บาท/ไร่ (14.91%) ค่ากำจัดวัชพืช 300.00 บาท/ไร่ (8.48 %) ค่าเก็บเกี่ยวและค่าขนย้าย 1,250.00 บาท/ไร่ (35.33%)

จากสัดส่วนต้นทุนการผลิตเฉลี่ยทั้งห้าจังหวัด (65 ราย) จากฤดูปลูก 3 ปี (2549 2550 และ 2551) พบว่า การเตรียมดิน เป็นต้นทุนการผลิตที่มีสัดส่วนสูงสุดร้อยละ 30.88 รองลงมาได้แก่ค่าเก็บเกี่ยวและค่าขนส่ง มีสัดส่วนร้อยละ 28.40 ค่าปุ๋ย ร้อยละ 23.90 ค่ากำจัดวัชพืช ร้อยละ 10.68 ค่าเมล็ดพันธุ์ และค่าปลูกมีสัดส่วนร้อยละ 8.57 และค่ากำจัดวัชพืชมีสัดส่วนร้อยละ 8.21 ดังนั้นการลดต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ควรหาวิธีลดค่าใช้จ่ายในการเตรียมดิน และค่าเก็บเกี่ยวและค่าขนส่ง เช่น การใช้เครื่องจักรกลที่เหมาะสมในการเก็บเกี่ยวข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

การนำไปใช้ประโยชน์

การลดต้นทุนการผลิตถูกจัดอันดับไว้ว่ามีความสำคัญอันดับแรกในการวิจัยและพัฒนาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย งานวิจัยวิธีการปลูก และพันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ควรทำแบบเกษตรกรมีส่วนร่วมเพื่อแก้ปัญหาการผลิตจะช่วยให้งานวิจัยเป็นรูปธรรมมากขึ้น ข้อมูลความคุ้มค่าการลงทุน และความเสี่ยงของเกษตรกรจากการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตั้งแต่การผลิต และการตลาด สามารถใช้ประกอบการวางแผนทางค้นคว้าวิจัยพัฒนาพันธุ์พืชและเทคโนโลยีการผลิตให้มีความเหมาะสม และตรงตามความต้องการของเกษตรกร ลดความเสี่ยงในการประกอบอาชีพ เกษตรกรมีโอกาสได้เลือกใช้เทคโนโลยีการผลิตได้ตรงตามความต้องการ และความเหมาะสมของแหล่งที่ทำการผลิต สามารถผลิตสินค้าได้ตรงตามความต้องการของตลาด ช่วยลดความเสี่ยง และคุ้มค่าต่อการลงทุน